

11 de febrer

Recull d'activitats

educació

CURS
2022-23

Imatge d'Anna Medina

Dia de la dona i la xiqueta a la ciència

Al teu costat

Recull d'activitats

Aquest recopilatori d'activitats ha sigut elaborat per la companya docent de la Federació d'Educació de CCOO de L'Alacantí-Els Marines, Marta Blanco. Es complementa amb les accions que proposem o de les quals formem part com a sindicat d'educació.

Composició: Secretaria de la Dona, Polítiques d'Igualtat i Polítiques LGTBIQ+ de la FECCOO-PV.

Any de revisió: 2023

VOCACIONS CIENTÍFIQUES I TECNOLÒGIQUES: L'ALTRA MEITAT DE LA POBLACIÓ TAMBÉ TÉ DRET A FORMAR PART DEL FUTUR.

Les professions i activitats que marcaran el progrés de la Humanitat estan lligades a la ciència, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques. Si la presència de dones en aquestes branques és nul·la o mínima, significa que el futur es dissenyarà i adaptarà a semblança de l'altra meitat de la població, sense tindre en compte a les dones. Això ens mantindrà en el costat de la precarietat, dels treballs poc valorats socialment i de la discriminació i la bretxa de gènere en l'àmbit laboral.

Nombrosos estudis científics i sociològics intenten identificar quins són els factors que espenten a les dones fora de l'àmbit STEM (Science, Technology, Engineering & Maths de les seues sigles en anglés). De tots ells, el predominant és el de la esclatxa de gènere inculcat de manera tàcita o expressa en les etapes educatives primerenques, que marca a la dona cap a professions i treballs relacionats amb les cures i jornades laborals parcials o controlades per a poder conciliar amb la vida familiar.

Per a corregir aquesta tendència, l'ONU va declarar l'11 de febrer el Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència, per a conscienciar i visibilitzar la necessitat que les dones també siguen part del progrés, formen part de la força de treball que està treballant en això i deixen la seua empremta i visió en el procés i el resultat.

Els centres educatius, i les persones que en ells tenim la tasca d'educar i formar a les futures generacions, podem contribuir en aquest objectiu de reduir la bretxa de gènere en les àrees STEM realitzant activitats i mostrant referents que trenquen amb els prejudicis i els biaixos inculcats. Tenim recursos al nostre abast. Ací et proposem un conjunt dels que ens han semblat més interessants, organitzats per l'etapa educativa en la qual es recomana o va dirigida l'activitat a desenvolupar a l'aula.

I si tu realitzes alguna activitat que t'agradaria compartir amb la resta de comunitat educativa i que la recollim en la pròxima edició d'aquest document per al curs 2023-24, no dubtes a posar-te en contacte amb nosaltres, bé a través de la delegada o delegat permanent sindical de la FECCOO-PV en el teu centre o bé dirigint-te al correu educacio@pv.ccoo.es

La Secretaria de Dona, Polítiques d'Igualtat i Polítiques LGTBIQ+ de la FECCOO-PV

Sense un sistema de coeducació pública, la població acabaria sent governada per una elit privilegiada masculina (Fareed Zakaria, periodista)

Tot un món per descobrir...

05-10

Imatges per a preparar el 11-F de 3 dissenyadores: Isabel Ruiz, Anna Medina i Kaikoo Studio.

11-14

Resolució de l'ONU per la qual es proclama l'11 de febrer com el Dia de la Dona i la Xiqueta en la Ciència

15-20

Recursos per a treballar en Educació Infantil.

21-28

Recursos per a treballar en Educació Primària.

29-34

Recursos per a treballar en Educació Secundària.

35-38

Recursos per a treballar en Secundària, Batxillerat i Formació Professional

IMATGES

Per a preparar el Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència

3
AUTORES

3
TREBALLS

DISSENYADORA: ISABEL RUIZ RUIZ

Pàgina de la il·lustració:
<https://11defebrero.org/2017/02/06/ilustracion-de-isabel-ruiz-ruiz/>

Pàgina de l'autora:
<https://www.isabelruizruizilustracion.com/>

IMATGES

Per a preparar el Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència

3
AUTORES

3
TREBALLS

DISSENYADORA: ANNA MEDINA

Pàgina de la il·lustració:
<https://11defebrero.org/2017/02/06/ilustracion-de-anna-medina-contesciencia/>

Pàgina Contes i Ciència:
<https://contesciencia.wordpress.com/>

IMATGES

Per a preparar el Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència

HEDY LAMARR

GRACE HOPER

JOCELYN BELL BURNELLS

ADA LOVELACE

MARIE CURIE

3
AUTORES

3
TREBALLS

DISSENY: KAIKOO STUDIO

Pàgina de les il·lustracions:
<https://inspirasteam.net/pegatinas-inspira-steam/>

*Inspira STEAM és un projecte de la
Universitat de Deusto*

LA RESOLUCIÓN DE L'ONU

La brecha de género en STEM abordada en l'Assemblea General de Naciones Unidas

2015

ONU

La resolució de l'ONU per la qual es proclama l'11 de febrer com el dia de la Dona i la Xiqueta en la Ciència es va aprovar a finals de 2015 i la seua celebració i impuls forma part dels ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) i de l'Agenda 2030.

T'animem a visitar aquestes pàgines que et proposem perquè hi ha moltes dades i recursos per a treballar a l'aula. Tot està en castellà i també hi ha vídeos subtitulats per a treballar en l'assignatura d'anglès, amb referents científiques.

LA RESOLUCIÓ

Punxa ací per a accedir al document

LA WEB

Punxa ací per a accedir a la web de l'ONU per a l'11-F

ONU DONES

Punxa ací per a accedir a la web de ONU DONES

Naciones Unidas

A/RES/70/212

Asamblea General

Distr. general
17 de febrero de 2016

Septuagésimo período de sesiones
Tema 22 b) del programa

Resolución aprobada por la Asamblea General el 22 de diciembre de 2015

[sobre la base del informe de la Segunda Comisión (A/70/474/Add.2)]

70/212. Día Internacional de la Mujer y la Niña en la Ciencia

La Asamblea General,

Reafirmando su resolución 70/1, de 25 de septiembre de 2015, titulada "Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible", en la que adoptó un amplio conjunto de Objetivos de Desarrollo Sostenible y metas universales y transformativos, de gran alcance y centrados en las personas, su compromiso de trabajar sin descanso a fin de conseguir la plena implementación de la Agenda a más tardar en 2030, su reconocimiento de que la erradicación de la pobreza en todas sus formas y dimensiones, incluida la pobreza extrema, es el mayor desafío a que se enfrenta el mundo y constituye un requisito indispensable para el desarrollo sostenible, su compromiso de lograr el desarrollo sostenible en sus tres dimensiones —económica, social y ambiental— de forma equilibrada e integrada y que se aprovecharán los logros de los Objetivos de Desarrollo del Milenio y se procurará abordar los asuntos pendientes,

Reafirmando también su resolución 69/313, de 27 de julio de 2015, relativa a la Agenda de Acción de Addis Abeba de la Tercera Conferencia Internacional sobre la Financiación para el Desarrollo, que es parte integral de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible, le sirve de apoyo y complemento, ayuda a contextualizar las metas relativas a sus medios de implementación con políticas y medidas concretas, y reafirma el resuelto compromiso político de hacer frente al problema de la financiación y de la creación de un entorno propicio a todos los niveles para el desarrollo sostenible, en un espíritu de alianza y solidaridad mundiales,

Recordando su resolución 68/220, de 20 de diciembre de 2013, relativa a la

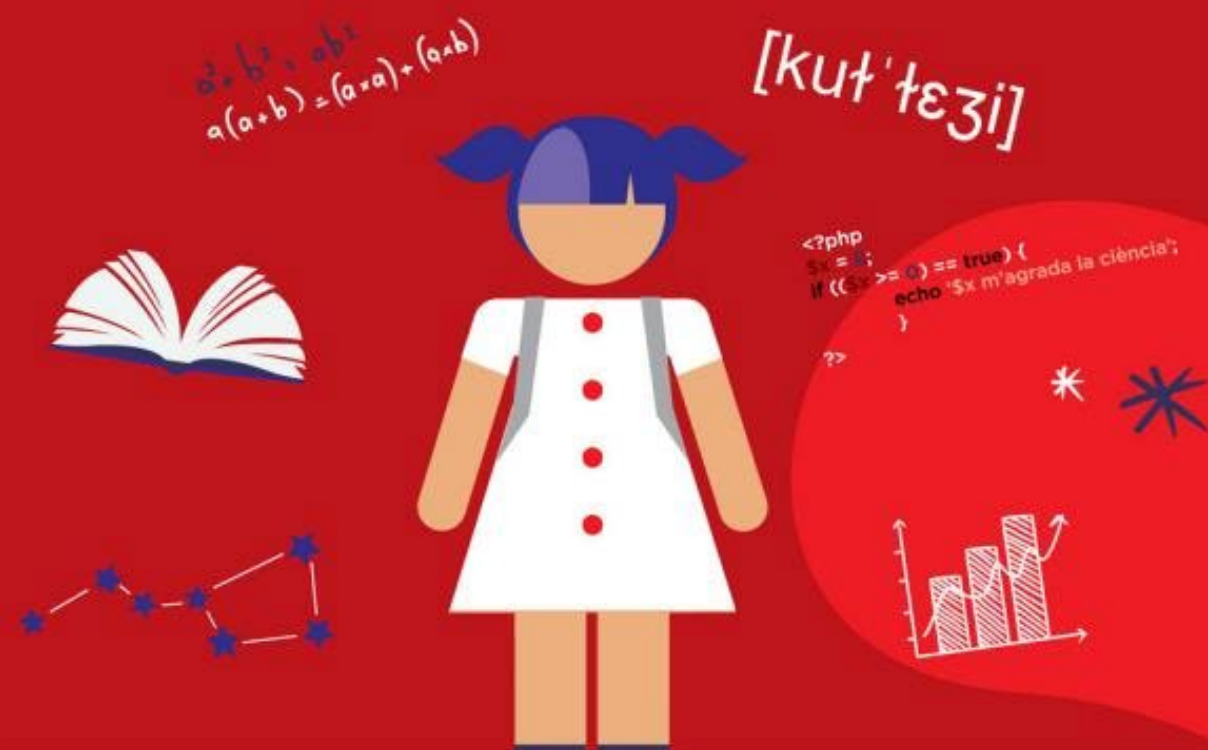
EDUCACIÓ INFANTIL

L'etapa més primerenca per a començar a trencar estereotips

CCOO
ensenyament

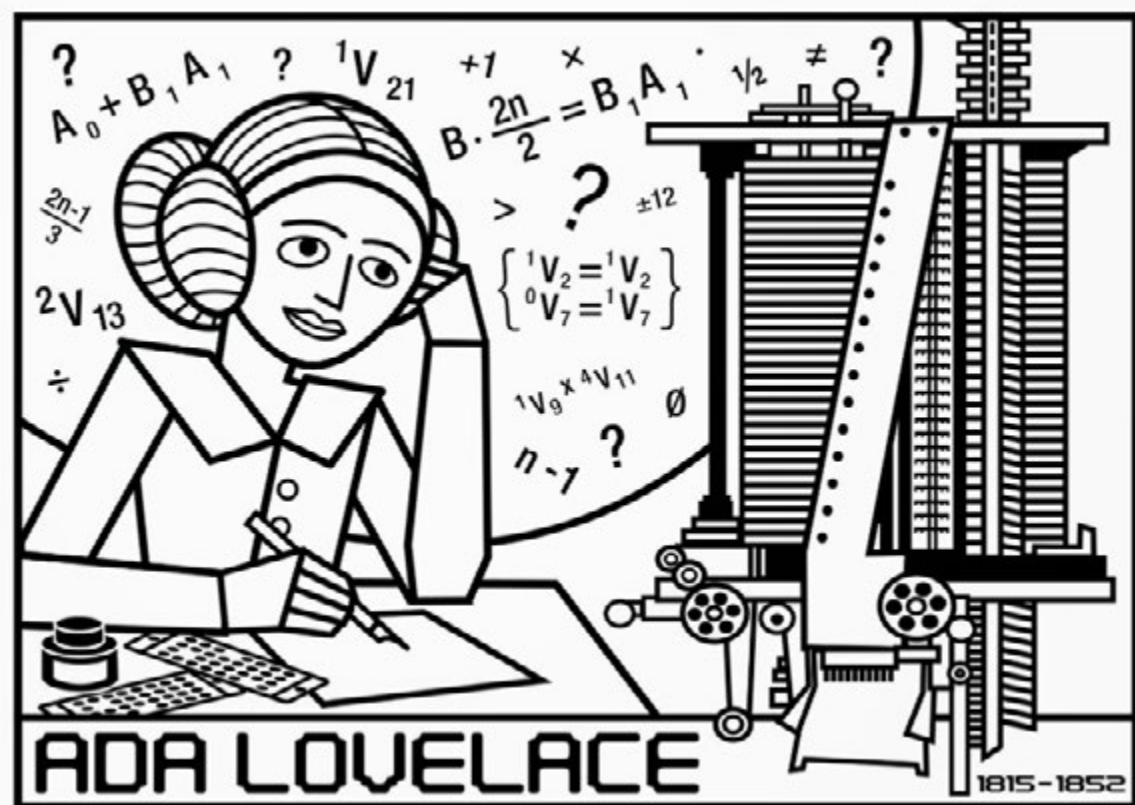
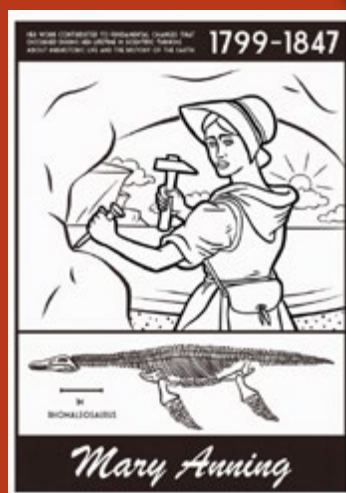
**Dia de la xiqueta 11/febrer
i la dona en la ciència**

2
PROPOSTES

2023
ACTUALITZAT

2023

PER A PINTAR

La pàgina web 11defebrero.org està plena de recursos per a totes les etapes educatives. En concret, per a aquest curs, proposen per a Educació Infantil una sèrie de làmines per a pintar de dones científiques i tècniques de diferents camps. Es pot treballar a l'aula l'activitat d'acolorir i, al seu torn, conèixer la seva biografia, àmbit de treball i assoliments, frases cèlebres, etc. Una activitat entretinguda i divertida que dona peu a introduir la presència de les dones en la ciència i la tecnologia.

EDUCACIÓ INFANTIL

RECULL LÀMINES

Per a pintar

LA WEB

11defebrero.org

TOTS ELS MATERIALS

Punxa ací

@PELOPANTÓN

#JANEGOODALL

LA CIENTÍFICA Y EL GUISANTE

¿Conocéis el cuento de la princesa y el guisante? Lo escribió hace muchísimos años Hans Christian Andersen, uno de los más conocidos autores y poetas daneses. Es posible que os suenen historias tan famosas como La sirenita o El patito feo.

En su cuento encontramos un príncipe que quiere casarse con una princesa "de verdad". Da la vuelta al mundo, pero no encuentra ninguna que le parezca suficientemente buena, de manera que regresa muy decepcionado a su castillo. Un día de tormenta llama a la puerta una mujer empapada que dice ser una princesa y pide que le den cobijo ... entonces la reina, que quiere descubrir si la mujer es una "princesa de verdad", la pone a prueba. Manda colocar un montón de colchones y edredones en la cama, y debajo de todo un guisante. ¿Podéis imaginar una cama así? Allí es donde duerme la mujer. A la mañana siguiente le preguntan que qué tal ha dormido y entonces ella dice que fatal, que qué horror, que había algo en la cama que no le dejaba dormir.... la reina está encantada, porque solo "una princesa de verdad" puede ser tan pero tan sensible y delicada. Se casa con el príncipe y viven felices para siempre.

Pues bien, aquí os presentamos otra versión de la historia. En nuestra versión la mujer que llega al castillo resulta que no es una princesa, es una científica. A primera vista no se nota la diferencia, sigue siendo una mujer empapada por la tormenta que necesita cobijo en el castillo. La reina, que está desesperada por encontrar una esposa para su hijo, a ver si de esta manera puede dejar de ser reina y retirarse después de tantos años de mandato, ordena que le preparen una habitación. Recordando una prueba que le habían contado aunque sin mucha esperanza en el resultado, esconde debajo de la cama un guisante y pide a los sirvientes que coloquen más de veinte colchones encima. Para subir a semejante cama colocaron también una escalera bien larga.

Durante la cena la reina interroga a nuestra científica. De todas las preguntas que hace la reina vamos a dejar aquí una para reflexionar: ¿Cómo es que usted camina sola en semejante tormenta? Y la pregunta que nos hacemos es ¿acompañó alguien al príncipe cuando dio la vuelta al mundo? ¿le habría hecho la reina la misma pregunta a un hombre? Seguramente no. Es algo que nos intriga y que también daba vueltas en la cabeza de nuestra protagonista. Por que si algo caracterizaba a nuestra mujer es su capacidad de hacerse preguntas. Preguntas constantes que daban vueltas en su cabeza como da vueltas ahora el cuento clásico en la nuestra.

Después de cenar todos se retiran a sus habitaciones.

Nuestra científica, al llegar a sus aposentos y ver aquel montón de colchones, siente mucha curiosidad... ¿por qué hay tantos colchones en esta cama? ¿qué se esconde debajo? y ni corta ni perezosa no para hasta que encuentra el guisante. Después duerme tranquila. Por la mañana se despierta, no se casa con el príncipe y no se queda en el castillo, se dedica a investigar, inventar y nunca nunca deja de ser curiosa.

¿Conoces tú alguna científica o alguna niña que quiera serlo? ¿Cambiarías alguno de los cuentos que te han contado? Dale vueltas a las cosas y busca tu guisante.

CONTE

Una proposta de nova redacció del conte de la Princesa i el Péssol d'Andersen, on la protagonista és una científica.

També t'oferim el repositori que el periòdic "El Mundo" ha fet de llibres de contes amb la temàtica de motivar vocacions científiques en les xiquetes i conscienciar als xiquets. Es presenten per a compra, però ens ha semblat interessant incloure'ls perquè es tinguen altres referències.

EL CONTE

Punxa ací

LA WEB 11DEFEBRER.ORG

Punxa ací

RECULL "EL MUNDO"

Punxa ací

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Mostrar dones referents en àmbits tecnològics i científics per a poder veure's reflectides

1
PROPOSTA FECCOOPV

4
ACTIVITATS

DONES VALENCIANES A LA CIÈNCIA

**GUILLERMINA FONT
PÉREZ**

**BEGOÑA FUENTES
GINER**

**IRENE EPIFANIO
LÓPEZ**

**LARA MANYES
I FONT**

ACTIVITAT FECCOO-PV

Punxa ací per anar a la notícia en la web

INSTRUCCIONS

Punxa ací

PRESENTACIÓ

Punxa ací

2023

ACTIVITAT FECCOO-PV

La Federació d'Educació de CCOO del País Valencià proposa una activitat formativa per al Dia de la Dona i la Xiqueta a la Ciència que es compon de:

1. Unes instruccions per a la persona docent que ho impartirà a l'aula
2. Una introducció teòrica mitjançant una presentació
3. Una activitat per a treballar individualment mitjançant retallables de les figures de dones valencianes científiques i tecnòlogues
4. Una activitat en grup per a organitzar les fitxes corresponents a cada científica / tecnòloga
5. Una activitat lúdica per a reforçar el coneixement adquirit mitjançant un joc de passaparaula

DONES VALENCIANES A LA CIÈNCIA

“Dones valencianes a la Ciència” és una activitat proposada per la FECCOO-PV amb investigadores de les nostres universitats públiques valencianes. En l'activitat, junt amb dones de la Història de la Ciència, s'estudien els perfils y entrevistes fetes a aquestes 4 científiques i tecnòlogues. Es tracta de:

- Irene Epifanio: Matemàtica i estadística. Professora i investigadora de Matemàtica Computacional a la Universitat Jaume I de Castelló.
- Guillermina Font: Professora i investigadora en Toxicologia al Departament de Medicina Preventiva de la Universitat de València.
- Begoña Fuentes: Arquitecta Tècnica i Enginyera d'Edificació. Professora i investigadora de la Universitat Politècnica de València en l'àmbit de la Construcció.
- Lara Manyes: Professora i investigadora a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de València, experta en l'estudi dels danys que produïx l'exposició a les micotoxines.

A vegades, a requeriment d'algun centre, hem pogut gaudir de la presència d'algunes d'aquestes científiques a les aules al costat de les xiquetes i xiquets de Primària, perquè puguen parlar directament amb elles i preguntar-los el que els abellicca, i elles mostren amb més detall les seues investigacions.

FITXES GRUP

Punxa ací

RETALLABLES

Punxa ací

PASSAPARAULA

Punxa ací

2023

sóc LARA MANYES I FONT

SOBRE MI...

SÓC PROFESSORA I INVESTIGADORA A LA FACULTAT DE FARMÀCIA

QUAN ERA XICOTETA VOLIA INVESTIGAR I SABER COM FUNCIONAVA UN LABORATORI

GRÀCIES A LA MEUA PROFESSION PUC ENFRENTAR-ME A REPTES MOLT DIVERSOS I COMPROVAR QUE LES DIFICULTATS SÓN SITUACIONS QUE ES PODEN SUPERAR.

LA MEUA TASCA EM PERMET EMPRAR TÈNIQUES QUE PODEN EXPLICAR ELS MECANISMES D'ACCIÓ DE MOL·LÈCULES QUE S'INTRODUEIXEN AL NOSTRE COS I INTERACTUEN AMB EL NOSTRE ORGANISME

LA TASCA MÉS RELLEVANT ÉS LA INVESTIGACIÓ DEL DANY IN VITRO PRODUÏT PER L'EXPOSICIÓ A LES MICOTOXINES A NIVELL MOL·LECULAR.

AMB LA RECERCA TROBEM ELS RISCOS QUE TENEN ELS ALIMENTS A LA NOSTRA SALUT I COM PREVENIR-LOS. ESTABLIM NORMES I LIMITACIONS EN LA VENDA I DISTRIBUCIÓ D'ALIMENTS. TAMBÉS FEM RECOMANACIONS EN LA PREPARACIÓ I CONSUM PER TAL DE PROTEGIR A LA POBLACIÓ.

US RECOMANE QUE ESTUDEIU AMB TOTES LES VOSTRES FORCES I QUE NINGÚ VOS DIGA QUE NO PODEU FER EL QUE DESITGEU AJUDEU-VOS ENTRE VOSALTRES!!!

TREBALLE A LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Recull d'altres activitats trobades a Internet

Punxa sobre el títol del recurs per a obrir la pàgina web on està allotjada l'activitat:

Taller de divulgació científica basat en el treball de l'astronauta russa Valentina Tereshkova.

Taller de divulgació científica basat en el treball de la pionera en ginecologia Trótula de Salerno.

Taller de divulgació científica basat en el treball de la científica nord-americana Lynn Margulis.

Missatge de la primatòloga Jane Goodall a les xiquetes que volen ser científiques.

Cápsulas de só-N, audiocontes sobre científiques.

Recomanació de lectures sobre científiques.

6
ACTIVITATS

3
FORMATS

Lynn Margulis (EEUU, 1938-2011)

Lynn Margulis fue una científica estadounidense que revolucionó la teoría de la evolución.

Nacida en Chicago, fue una alumna brillante y su familia quiso que acudiese a una escuela de élite, pero ella volvió por su propio pie a la escuela pública. Con 20 años se licenció en la Universidad de Chicago. Después se tituló en Zoología y Genética por la Universidad de Wisconsin. También consiguió el título de Doctora en Genética por la Universidad de California-Berkeley.

Desde un principio se sintió atraída por las bacterias. La ciencia entonces las consideraba organismos peligrosos y patógenos, pero para Lynn eran mucho más que eso, pensaba que nuestras propias células podrían provenir de ellas.

BBVA
Aprendemos juntos

EL PAÍS

Jane Goodall
Primatóloga

0:26 / 6:23

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

El moment de reforçar les vocacions científiques i tecnològiques

MUJERES EN LA CIENCIA

Guía didáctica sobre el papel de la mujer en la historia de la ciencia

11
ACTIVITATS

5
FORMATS

MUJERES EN LA CIENCIA

Guía didáctica sobre el papel de la mujer en la historia de la ciencia

DOCUMENT

Punxa ací

EDUCATOLERÀNCIA

Punxa ací

MOVIMENT CONTRA LA INTOLERÀNCIA

Punxa ací

2016

DONES EN LA CIÈNCIA

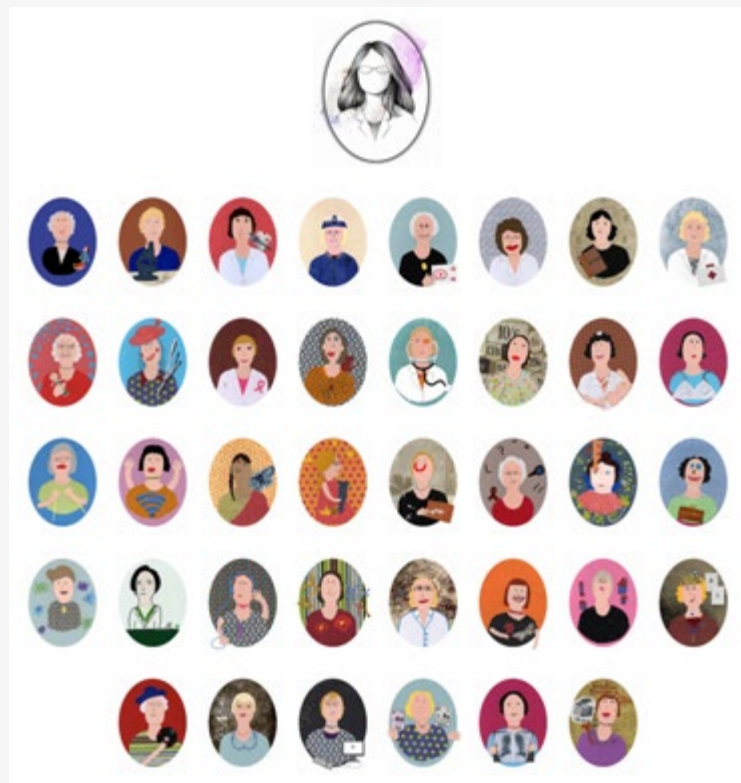
Guia didàctica sobre el paper de les dones en la Història de la Ciència amb una breu biografia de 15 dones de totes les èpoques i propostes de treball a l'aula al final del document.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

RECOPILATORI

Ací es recullen un conjunt de recursos que creem adequats per a abordar, en l'etapa de Secundària, el paper de la dona en la Història de la Ciència i valorar positivament les seues contribucions al progrés.

Trobaràs diferents formats (presentacions, vídeos de YouTube, còmics, jocs, textos, etc.) per a atendre diferents estils d'aprenentatge i dinàmiques a l'aula.

Punxa sobre el títol del recurs per a obrir la pàgina web on està allotjada l'activitat:

Dones en la Història: Breus biografies de dones de Ciència que van escriure alguna pàgina de la Història

Video "Draw my life" sobre Hipatia d'Alexandria.

Video "Draw my life" sobre Ada Lovelace

Kahoot (passaparaula) Dones en la ciència i la tecnologia.

L'auca de les Científiques del Mare Nostrum (UJI):

- Reglament, ressenyes, dau i fitxes
- Tauler de l'auca

Fitxa per a treballar la pel·lícula Àgora a l'aula.

Sugerències didàctiques per a treballar la pel·lícula de "Figuras Ocultas" a l'aula (Amnistia Internacional CAT).

Enllaç al còmic "Científicas: pasado, presente y futuro" i la seua unitat didàctica (USevilla).

Cinc propostes didàctiques per a treballar a l'aula.

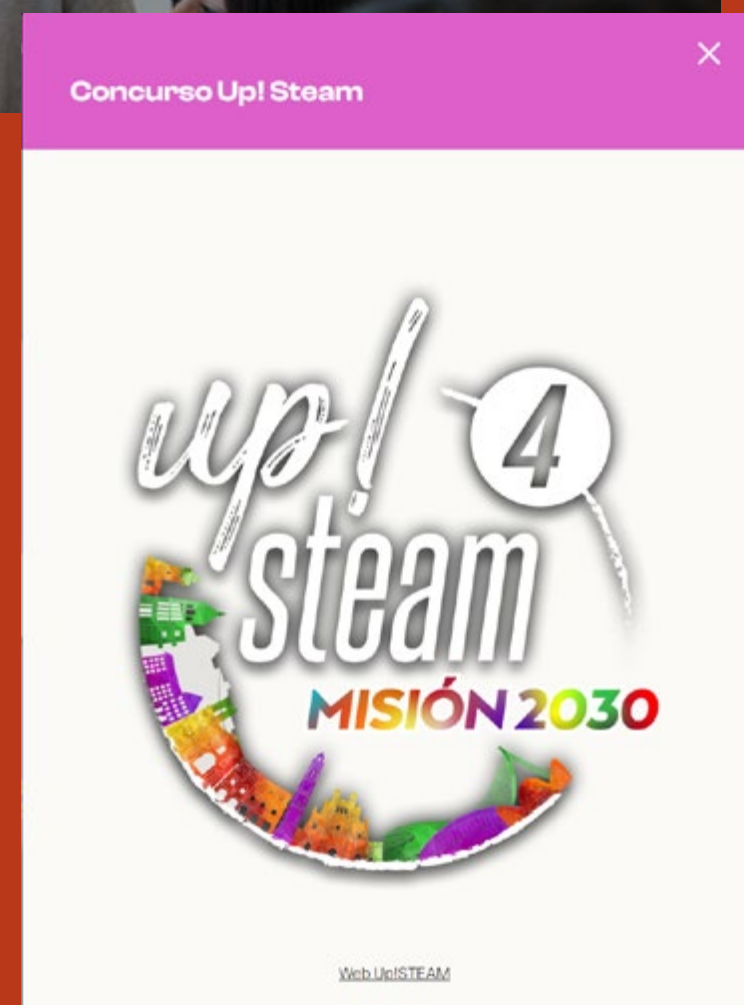
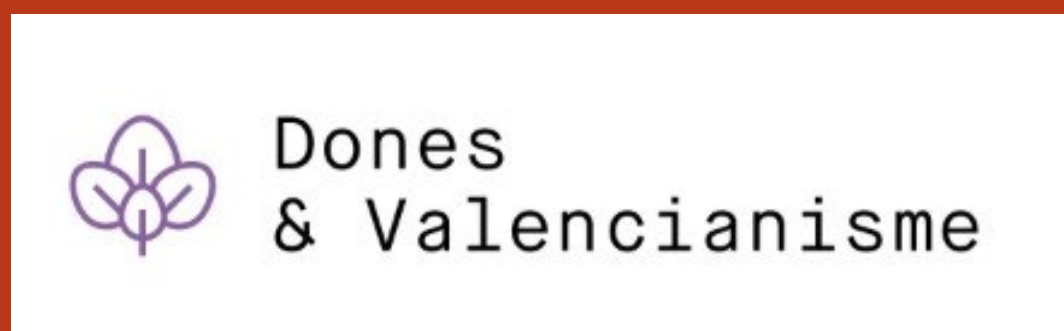
Activitat interactiva Descobrint Científiques (Fundació Sèneca)

2023

ESO, BATXILLERAT I FP

Per a donar ales a la curiositat i l'especialització, a més del treball en equip

5
ACTIVITATS

3
COMPETICIONS

LA FECCOOPV EN PROJECTES PERQUÈ AFLORE LA PARTICIPACIÓ DE LA DONA EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA HISTÒRIA

El nostre sindicat secunda i participa de manera activa en diferents projectes d'investigació, universitaris i internacionals per a valorar les contribucions de les dones en tots els àmbits del coneixement, la política, la lluita per la igualtat i la llibertat. En tots ells podrem trobar referents de l'àmbit de la ciència i la tecnologia.

Són projectes de llarg recorregut, de molta feina, però amb uns resultats molt importants perquè per fi apareguen en els llibres de text i en la Història les dones que van contribuir a l'avanç de la seua època.

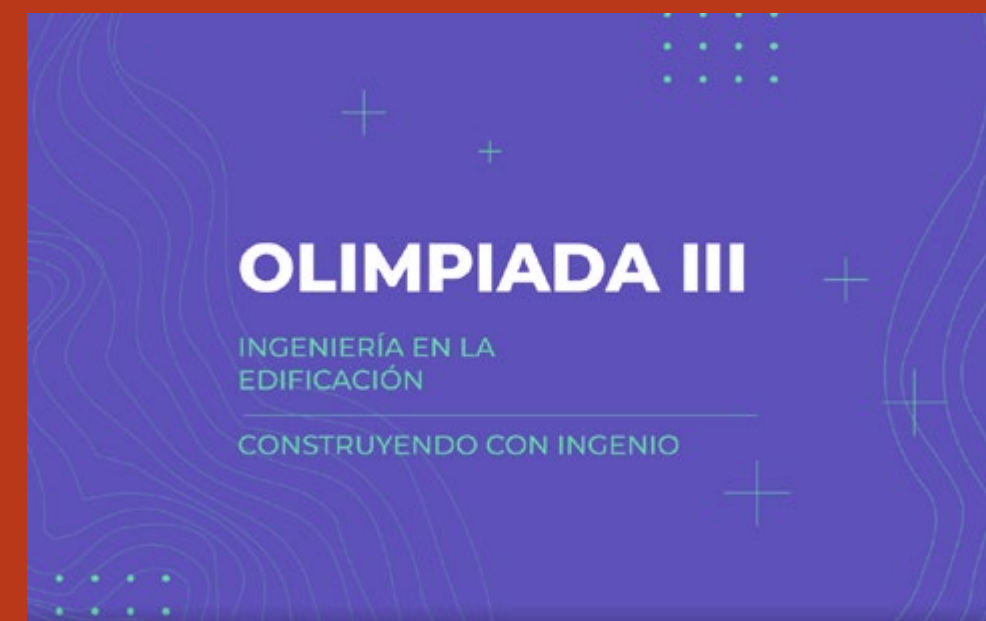
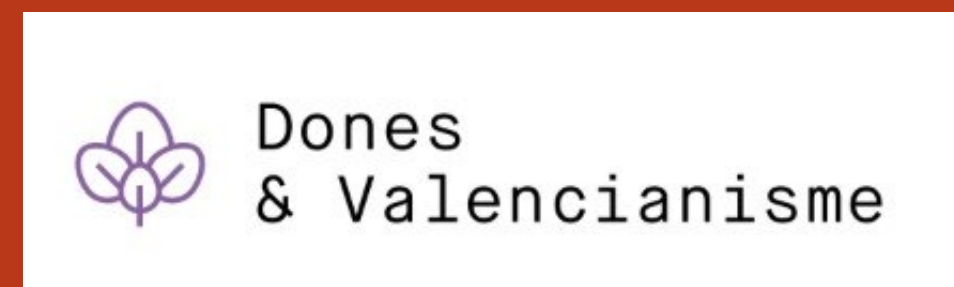
Actualment estem participant en els següents:

- Women's Legacy: La llarga història i contribució de CCOO en la Història d'Espanya ens permetrà bussejar en els seus arxius històrics per a trobar aquelles dones de l'àmbit educatiu que van lluitar per una Escola de qualitat i per a tothom.
- Dones i Valencianisme: Un projecte apassionant on rescatem de l'oblit a aquelles dones que han participat en la construcció del valencianisme des dels seus diferents vessants.
- Càtedra STEAM de la UPV: La FECCOO és patrona d'aquesta càtedra, on es promouen les vocacions científiques i tecnològiques mitjançant diferents activitats, entre elles el concurs Up!STEAM que es ressenya.

A més d'aquests projectes en els quals participem i ens involucrem, ens fem ressò d'altres projectes encaminats a la potenciació de les dones en l'àmbit STEAM:

- Girls4STEM, una iniciativa de la Universitat de València.
- III Olimpíada "Enginyeria en l'Edificació: Construïnt amb Enginy", competició destinada a treballar propostes d'edificació sostenible en equips.

Punxa sobre les imatges per a visitar la pàgina web de cada projecte

2023